

Professor Idenburg heeft eens de vraag gesteld, of een aantal wijze mannen, uitgenodigd om een studieprogramma voor voorbereidend hoger onderwijs te ontwerpen – aangenomen, dat zij zich tot die taak zouden zetten zonder naar het verleden te blikken – als vrucht van hun arbeid met het leerplan van het huidige gymnasium zouden zijn gekomen. De wijze mannen, die het hier onder volgende rapport hebben samengesteld zijn niet aldus te werk gegaan. Zij zijn zich ervan bewust, dat het gymnasium in de Nederlandse samenleving een waardevolle en levende traditie belichaamt, gedragen door de warme sympathie van een grote groep vooraanstaande landgenoten. Maar juist deze groep ook beseft, dat nieuwe omstandigheden herbezinning nodig maken. Geen enkele school kan zich meer veroorloven een vorming des geestes na te streven los van de problemen van het huidige leven, van de cultuur, die ons omringt en waarin wij leven, ten dele met aanvaarding, ten dele onder protest. Wij kunnen de vraag niet ontwijken, of de voorbereiding van de jonge mens voor leidende functies in de maatschappij van nu het beste plaats vindt door het leren kennen van de grote gestalten van de antieke wereld, door het denkvermogen te oefenen aan Latijn en Grieks, door moeizame lectuur van enkele geschriften van de klassieke auteurs. Want deze lectuur is steeds moeilijker geworden: terwijl in 1521 ongeveer 99 % van de schooltijd besteed werd aan de oude talen, is deze een honderd jaar geleden verminderd tot 50 % en in onze tijd tot 30 %. Dit op grond van de aanspraken van praktisch belangrijke leerstof op vertegenwoordiging in het programma: wiskunde, natuurwetenschappen, aardrijkskunde en geschiedenis, moderne talen en literaturen. Is daardoor het gymnasium niet gedenatureerd? Moet dit nog verder gaan: moet er een Grieksloos gymnasium komen? Maar wat blijft er dan nog over van de oude idealen? Zulke beangstigende vragen komen op. Nieuwe bezinning is dus nodig. Een eigentijds gymnasium moet niet een gehavend overblijfsel uit het verleden zijn, maar duidelijk een hedendaagse taak vervullen. Deze is er: naast de natuurwetenschappen komen de wetenschappen van de mens tot indrukwekkende ontwikkeling. Voorbereiding op verdere studie in de diepte over een breed terrein is meer en meer vrijwel onmogelijk voor de meeste leerlingen. Laat daarom naast scholen, die de natuurwetenschappen centraal stellen het gymnasium, trouw aan zijn uitgangspunt, de kennis van de mens als hoofdthema van zijn onderwijs invoeren. Traditie en moderne behoeften kunnen dan gelukkig samengaan. De zorgvuldige behandeling van deze ideeën in het hieronder volgende rapport brengt de Redactie gaarne onder de aandacht van allen, die het gymnasium ter harte gaat.